

személyekkel történt ellenőrző próbák igazolják, hogy csak igen kevesen nem ismerték a kampóskereszt értelmét; a legtöbben hosszabb szemlélet után előbb-utóbb kitalálják. Feltételezhető tehát, hogy ez a két egymásbafonódó alakot ábrázoló szimbolum a lelkiek mély, öntudatlan rétegére igen nagy ingerként gyakorol, s ez az inger annál erősebb minél kielégítetlenebb, s tudatosan vagy öntudatlanul szexuálisan vágyakozóbb a hatásának kitett. Ha ezenkívül még e szimbolumot a becsületesség és hűség jelvényeként prezentálják, úgy még a morális én tiltakozó törekvéseit is kiküszöböli s még hatékonyabb.

Wilhelm Reich

A PÁRISI UCCA. A Szajna partjai revolverek és gépfegyverek ropgásától, páncélautók száguldásától hangosak. Már Franciaországban is? Ha a polgári közvélemény rémületét minden tekintetben indokoltan tartjuk is, meglepetése és csodálkozása teljesen alaptalan. A párisi ucca tradíciója nem a béke, hanem a háború. Nem a csend, hanem az uccai harc. Franciaország a nagy forradalomtól a múlt század közepéig, par excellence a haladás és forradalom országának számított. Igaz, hogy ennek a forradalmiságnak hordozói a változó időkkel alaposan megváltoztak. A korszak elején a polgárság volt, a korszak végén azonban egyre inkább a „la classe la plus pauvre et la plus nombreuse”-ból kezdett kikerülni. A kispolgári demokrácia operettszereplése után pontot tett a 48-as júniusi barrikádharc. Páris következő megmozdulása 1871-ben már a negyedik rend törekvéseinek jegyében folyt le. Sok pátosszal, nekilendüléssel és „dicsőséges visszavonulással” volt teljes ez az idő. De olyan országban, melynek osztályai egy mozgalmas múlt ezer lelkesítő hagyományától és gátló ballasztjától terhesek, nem is lehet másként.

Az 1870–71-es „guerre victorieuse mais perdue” után, a gazdasági élet mélyében észrevétlenül, de annál alaposabban szántott a készülő új forradalom. Az elszenvedett csapások felrázták a francia kapitalizmust. Az európai küzdőteret Bismarcknak engedte át. Ő maga gyarmatok szerzésére vetette magát. Rövid néhány évtized alatt olyan tengerentúli birodalmat hódított, mely messze fölülmulta az első császárság legnagyobb kiterjedését. Kibontakozott a francia imperializmus. Ezzel párhuzamosan fel nem tartóztathatóan nőttek meg azok az erők, melyek Franciaországot ismét a haladás előretolt nyugateurópai bástyájává tehetik.

Ennek a változásnak eleinte csak negatív oldalai mutatkoztak. A nagy francia bankok hatalmas szivattyukká lettek, melyek felgyüjtötték a kisemberek harisnyában összekuporgatott frankjait, erélyes tőkeexportot folytattak és öt világrészről szivattyúzták az extraprofitot a francia polgárság zsebeibe. A hódítóháborúk jórésze a Banque Imperial Ottomane, a Banque de Syrie és a Société Générale egyenes érdekeit szolgálta, melyek valamennyien a mindenható Banque de Paris et de Pays Bas ellenőrzése alatt állanak. A szivattyu pompásan működött. Az extraprofit részecskéi beszívárogtak a munkásosztály felsőbb rétegeibe is. A M. Brebis-k és Mabiche-ek nemcsak a polgárság, hanem a jobban szituált munkásság soraiban is az ebédelőtti apéritif meg az ebédutáni szerető jó megválasztásában látták az élet legfőbb értelmét és célját. Ismerték Franciaországban a nyo-

¹ Herta Heinrich: Hakenkreuz, Vierklee und Granatapfel. (Ztschrft. f. Sexualwissenschaft 1930. 43. o.) — ² Valamennyi felhozott adalékot illetőleg lásd John Löwenthal: Zur Hakenkreuzsymbolik. (Ztschrft. f. Sexualwissenschaft, 1930. 44. o.)

mort is. De ez a nyomor amolyan festői színezetű nyomor volt. Nem terpeszkedett el az uccán. Szerényen húzódott meg a trikoloros demokrácia árnyékában.

A francia imperializmus a legteljesebb mértékben „vámszedő” volt. Alig van ország, ahol ez a jellege annyira éreztette volna hatását, mint itt. Szükségtelen volt az ipar fejlesztése. Dolgoztak az afrikai és ázsiai gyarmatok színes elnyomottainak tizmilliói. A belföldi és külföldi polgárság luxusigényeit kielégítő iparágak terjeszkedtek ugyan valamelyest. De ezek sem nagy-, hanem közép-ipari alapon. A kisipar olyan erős pozíciókat őrzött meg, mint sehol egyebütt. Csúpan a fegyverkezést szolgáló Creusot (Schneider) ért el impozáns méreteket. A kis- és közép-ipar, a parazita imperializmus korrumpáló hatása alatt kifejlődött miniszterializmussal párosulva a munkásmozgalmat szindikalista sakra terelte. A kispolgári forradalmiság hamishangú deklamációi új életre kelték az uton-utfélen lanszírozott „grève générale” jelszavakban. Ezeknek a frázisoknak értékét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a szindikalizmus legismertebb prófétája, Hervé a szociáldemokrata vezetőkkel egy sorban, lobogó zászlókkal ment át a francia imperializmus háborús uszítóinak táborába.

Csak a világháború folyamán és a békekötések után ment végbe az az átalakulás, melynek visszhangjai a Place de la Concorde sortűzeiből most a csodálkozó Európa felé elindultak. A francia imperializmus vámszedő jellege ugyan a háború után sem szűnt meg. Sőt, az utódállamok révén egy egész sor új pozíciót szerzett magának. Cseh-szlovákiában a Zsivnosztenszka Banka a Schneider concern (le Creusot); Jugoszláviában a Banque Franco-Serb a B. de l'Union Parisienne kezében vannak. Ezeket keresztül, ha a politikai befolyástól el is tekintünk, hatalmas nyereségek folynak a párisi bankok páncélszekrényeibe. Maga az a tény, hogy a Banque de France aranykészlete 1928-ban 1136 millióról 1931-ben 2296 millióra, 1932-ben pedig 3216 millió aranyfrankra emelkedett, minden érvenél meggyőzőbben beszél. A háború alatt és után azonban erős fejlődésnek indult Franciaországban a nagyipar is. Elzász és Lotharingia visszaszerzésével a francia kapitalizmus vasérchez jutott, ami lehetővé tette a nehézipar és géptermeles, ezzel együtt a bányáipar nagyarányú fejlesztését. A Renault és Citroën, Páris és Lyon más hatalmas gyárai a legutóbbi két évtized produktumai. A francia iparban nagyarányú koncentráció és centralizáció ment végbe, mely a munkásság összetételével együtt a munkásmozgalmat jellegét is megváltoztatta.

1920-tól kezdődik a szindikalizmus hanyatlása és a céltudatos munkás baloldal kialakulása. A legutóbbi évtized eseményei mindenkit meggyőzhetettek arról, hogy csak a körülmények megfelelő össztelalakulására van szükség és ez a baloldal milliós tömegeket fog meghódítani. Franciaországban gyorsan mennek az átsoportosulások. Mindenki várhatta azt a napot, amikor ez a baloldal a francia politikai élet döntő tényezőjévé lesz. A gazdasági világválság valóban kitermelte ezt az atmoszférát. Az elmúlt hetek eseményei azonban egyelőre csak halvány fényt vetettek az átsoportosulás mélységére. Mert a Staviszki botrány nem oka, hanem csak kiobbantója azoknak a zavargásoknak, melyeket a legtekintélyesebb francia lapok neveznek polgárháborúnak. Az erők, melyek most megmozdultak, évek óta vannak kialakulóban. Csak az alkalom hiányzott ahhoz, hogy felszínre törjenek. Egy példátlan gázságnak kellett kiobbannia, egy igazságügy-miniszternek kellett a szélhámosok közé keverednie, hogy az erjedés:

mélysége mindenki előtt nyilvánvalóvá legyen. Együttal azonban éppen ez a körülmény meg is nehezíti az események helyes összefüggésének megértését. Hiszen a felszínen a „közélet tisztaságáról“ szávnak. Izzig-vérig konzervatív és regresszív politikusok ágálnak a korrupciós rendszer ellen, amelynek szennyétől a szociáldemokrata Paul Boncour sem tudja magát egészen tisztára mosni. Az események valódi arculatát az is elhomályosítja, hogy a mozgalom első fázisának ütőerei royalista, fasiszta, de legalább is kifejezetten jobboldali szervezetekben futottak össze. Kétségtelen tény, hogy úgy a Chantemps, mint a Daladier kormány ellen az Action Française fujta a riadót. Erre a zenére sorakoztak a Camelots de Roi monarchistái, a Nemzeti Frontharcos Szövetség, a Kékingesek és az egyetemi aranyifjúság szervezeteinek fasisztái. De csak a mozgalom első fázisában. Amíg ezek a szervezetek adták meg a mozgalom alaptónusát addig az nem is lépte túl a köztársasági rend és nyugalom kereteit. A különben már-már brutális párisi flic-ek udvarias hangon tessékelték haza őket. Véletlenül sem került sor komoly sebesülésre vagy letartóztatásra. A helyzet akkor változott meg, amikor a baloldal csatakiállításaitól lett hangos a Palais Bourbon környéke. Pár nap lefolyása alatt a tüntető tömegek összetétele minőségileg hatalmasan megváltozott. Az Action Française diákoeskáinak helyét egyre nagyobb tömegekben foglalták el Páris és környékének üzemi munkásai.

Daladier radikális szocialista kormányának óriási felkészültsége, 40.000 rendőr és csendőr összevonása, a Garde Républicaine beöltöztetése, a fehér és színes helyőrség készenléthez helyezése már nem a jobboldalnak szólt, hanem a baloldal ellen irányult. Az a tény, hogy az uccai harcokban ledöntötték Jeanne d'Arenak, minden rendű és rangú francia nacionalisták bálványának szobrát, félre nem érthetően bizonyítja, hogy a Rue Rivoli és a Gare de l'Est barrikádjait ugyanazok építették, akik 1871-ben is sáncokat emeltek Páris megvédelmezésére a versailliesiakkal szemben. A jobboldal alaposan elszámította magát. Azt hitte, hogy az európai fasiszta hullám hátán ők is megfőzhetik a maguk kis levesét. De siralmas lőn a kiábrándulás. A tömegek, melyeket sajátjának vélt, melyeknek százezer főből álló hullámán akart behajózni a fasiszta Franciaország révébe, hirtelen ellenségnek bizonyultak.

A Szent Egység kormánya és az ellene kitért általános sztrájk azt jelenti, hogy a legközelebbi összecsapások már magasabb síkon fognak mozogni és tisztultabb helyzetet fognak teremteni. Kétségtelen, hogy bizonyos pártok csak a tömegek kegyéért versenyző manőverből csatlakoztak az általános sztrájkhoz. Le fognak szakadni arról (és ennek a jelei már ma is mutatkoznak), mikor a harc komolyabb formákat ölt. Blum és a mögötte álló szociáldemokrata pártnak egységfront manőverét ugyanígy kell értékelnünk. A vízbefuló a szalmazáltól is menekülést reméli. A szociáldemokraták kezéből lassan kezd kicsúszni a tömegek vezetése. Az egységfront jelszóval, melyet senki sem vehet komolyan, olyan támpontokat akarnak szerezni, melyeken újból megvethessék a lábukat. Tartósan ezt aligha remélhetik ma, amikor a német szociáldemokrácia olyan csufosan hullott szét. A szociáldemokrácia tömegbefolyásának megszűnése azonban kérdésessé teszi a kormányok tartós létezését. Hasztalan foglalnak helyet benne a neoszocialisták. A szociáldemokráciának ez a nyílt fasiszta szárnya nem képvisel tömegeket. Az ősz Doumergue ramegő kezei képtelenek lesznek a francia imperializmus hajóját új utakon, a régi óélok irányában kormányozni. A francia polgárság egyensulya a Szent Egy-

ség kormányának dacára is megingott. De Franciaország nem az a föld, ahol az elindult lavinák egykönnyen megállanak. A gazdasági válság kiéleződésére, a lakosság életszínvonalának első csökkenésére olyan orkán támadt, mely elől hiába dugják fejüket a homokba a politikai élet vezérei. A Staviszki ügynek már ugyszólván semmi köze sincs a válsághoz. Ez a botrány mozdította ki az első követ. De ezzel a mór meg is tette kötelességét. Chautemps lemondása után új jel-szavak hangoztak el. És ezek a jelszavak a francia viszonyok teljes átforgatását követelik. Pillanatnyilag a jobboldal előretört. De a nyílt fasiszta diktatura hívei hatalmas vereséget szenvedtek. Minden jel arra mutat, hogy Franciaországban a baloldali törekvéseknek erős támpontjai vannak a tömegekben és az a vihar, mely heteken keresztül cikázott Páris fölött csak azért lanyhult el, hogy rövidesen megújult erővel törhessen ismét ki. Éppen ezért korai volna a francia események mérlegét összeállítani. A véres uccai harcok leg-főbb eredménye az, hogy felborították azt az egyensúlyt, melyre félszázadnál tovább szilárdan épült fel a francia imperializmus. Megteremtették azt az atmoszférát, melyben csak a bizonytalanság abszolút csak az elkerülhetetlen változás érzése bizonyos. És ebben az országban már nagy dolgokat láttunk a bizonytalanság káoszából megszületni.

(Pozsony)

Kovács Károly

A ROMÁN KORPORATISTA IDEOLÓGUSOK a korporációs állam megvalósítását a fennálló társadalmi rend keretein belül, progresszív reformok útján, minden rázkódtatás nélkül vélik. A mozgalom vezér ideológusa, Mihail Manoilescu írja: „... a korporációs rendszer... a valóságban... elhárítása azoknak a robbanásoknak és forradalmaknak, amelyek a társadalomra nézve a legszörnyűbb zavart jelentik. Különben pedig az az államgazdaságpolitikai általános irányvonal, mely át van hatva a kapitalizmus jelenlegi hátrányainak s javító törekvéseinek a tudatától, anélkül, hogy bevezetné azokat az abszolút kollektivisták módszereket, melyek az egyéni nyereséggel együtt az egyéni iniciatívát is kizárják.“ A korporációs állam megszervezését a román korporatista ideológusok olyan sorozatos alkotmányreformok útján képzelik, melyben a parlamentet szintén a korporációk helyettesítik. Ugy a korporációk, mint annak sejtjei, a szindikátusok a termelés autonóm szerveivé válnak. A tőkés magánvállalatok továbbra is megmaradnak, megmarad változatlan formában a kisipar, a nagy- és közép-birtok. A korporációs állam célja ezek szerint a magántulajdon konzerválása, s az osztályellentétek „kikapcsolása.“

A román korporatisták programja nemcsak sok hasonlatosságot mutat a Carta del Lavoro-val, de főpontjában változatlan másolata is annak. A román állam eszerint 8 korporációból (3 agrár, 2 ipari, 2 kereskedelmi és 1 szabadfoglalkozású) és 1 kollégiumból állna. Maguk a korporációk három elv szerint épülnének ki. És pedig: 1. A tartományi elv az összes tartományi elemek korporációinak összetételét határozná meg. 2. A specialitás elve lehetővé tenné az összes tartományi elemek korporációinak felosztását. És 3. az egyenlőség elve: ide tartoznának a vállalkozók és alkalmazottak közti jogegyenlőség alapján szervezett vállalatok is.

A korporációs állam gazdasági missziója a román ideológusok szerint 1. gazdasági téren: „szervezni és harmonizálni a nemzeti termelést“; 2. társadalmi téren: a vállalkozók és alkalmazottak közt fel-